

Motion

1984/85:2025

Börje Hörnlund och Karin Israelsson Jordbrukets betydelse för Västerbotten

I studien "Jordbruk ger mat och jobb i Västerbotten" framgår den totala effekten för sysselsättningen som jordbruksnäringen genererar. Av studien framgår

att vart tredje hushåll är beroende av jord- och skogsbruket samt skogs- och livsmedelsindustrin för sin försörjning;

att drygt 16 600 människor arbetar i jord- och skogsbruket samt skogs- och livsmedelsindustrin. Närmare 30 000 är beroende av dessa näringar för sin försörjning;

att ett nytt jobb i livsmedelsindustrin ger två i andra näringar.

Livsmedelskommitténs förslag

En majoritet i livsmedelskommittén föreslår prispress och arealnedläggning inom jordbruksnäringen. 20 000 till 30 000 människor skall friställas. Enligt vår mening är förslaget ett för samhället mycket dyrt och dåligt förslag. Vårt land har under de två senaste åren haft mellan 300 000–400 000 människor utanför den ordinarie arbetsmarknaden. Ett AMS-jobb kostar per år mellan 100 000 och 200 000 kr. Att då besluta om en politik som friställer ytterligare 20 000 till 30 000 människor är den dyrbaraste och sämsta utvägen.

Norrlandsjordbrukets ställning

Norrlandsjordbruket har tyvärr sämre lönsamhet än jordbruket i syd- och Mellansverige. En ytterligare prispresspolitik kommer därför att få stora negativa verkningar för vårt län och framför allt för de regionalpolitiskt känsliga kommunerna i vårt län.

Vi anser det också felaktigt att använda prispresspolitik mot en redan hårt pressad yrkesgrupp. En sådan politik kommer också att innebära att unga nyetablerade jordbrukare blir de som får de största bekymren.

Jordbruket och försvaret

En jordbrukspolitik som i hög utsträckning ytterligare glesar ut jordbruksbefolkningen i skogslänen försvagar starkt våra försvarsmöjligheter om kriget kommer. Livsmedelskommitténs förslag innebär också att vi får en

sämre kosthållning än under andra världskriget. Utredningens förslag måste alltså avslås även ur försvarssynpunkt.

Ur såväl miljö- som folkhälsosynpunkt finns skäl att invända mot några konsekvenser av livsmedelskommitténs förslag.

Livsmedelskommitténs förslag att ta bort investeringsstoppet samt storproduktionsavgiften leder till en ökning av den storskaliga livsmedelsproduktionen och därmed ett ökat antal "djurfabriker". Ur kvalitetssynpunkt för livsmedlen är denna utveckling inte önskvärd. Också med hänsyn till människors växande reaktioner mot djurhållning i industriliknande former finns anledning att invända mot denna utveckling.

Jordbrukets roll i energifrågan bör också lyftas fram ur miljösynpunkt vad gäller etanolframställning och motsvarande minskning av blyförekomst i bensin. Ett bibehållande av nuvarande samhällsstöd åt jordbruket kan inte minst för denna viktiga miljöfråga anses angelägen.

Ur hälsosynpunkt är det bra att kvalitetskraven på livsmedlen ställs lika högt på importerade som på inhemskt framställda livsmedel. Sannolikt kommer detta att prismässigt gynna den inhemska produktionen och leda till ökad efterfrågan på svenska livsmedel.

Borttagande av subventioner på baslivsmedel är oklokt ur folkhälsosynpunkt. I ett land som redan har världens högsta matskatt leder en sådan åtgärd till den uppenbara risken att ekonomiskt svaga grupper inte längre kommer att anse sig ha råd att i tillräcklig utsträckning efterfråga nödvändiga baslivsmedel.

Det är en kortsiktig politik att lägga ned stora arealer god åkermark när världssvälten breder ut sig och markförstöringen på vår jord tar ca 300 000 ha mark ur bruk för var 20:e dag.

Allt talar därför enligt vår mening för att Sverige satsar på en utveckling av jordbruket i stället för den avveckling och prispress som livsmedelskommitténs majoritet föreslår.

Sammanfattningsvis anser vi

- att kommitténs förslag är inriktade på en pris- och lönsamhetspress och innebär stor risk för en okontrollerad utslagning av unga, starkt skuldsatta lantbrukare,
- att bibehållande av en jordbruks- och livsmedelsproduktion lokalt och regionalt även är ett konsumentintresse,
- att bibehållande av en tillfredsställande jordbruks- och livsmedelsproduktion i norra Sverige av i första hand regional- och försvarspolitiska skäl är ett samhällets ansvar,
- att Norrlandsprisstödet måste räknas upp så att det reallt kompenserar skillnaderna i produktionsförutsättningar jämfört med mellansvenska förhållanden,
- att Norrlandsprisstödet inte får fortlöpande urholkas av något rationaliseringsavdrag,

- att finansieringen av Norrlandsstöd till jordbruket skall i sin helhet finansieras över jordbruksdepartementets huvudtitel,
- att de negativa effekterna av ett tvåprissystem för mjölkproduktionen i norra Sverige måste elimineras med ett temporärt stöd av budgetmedel i storleken 60 till 70 milj. kr.,
- att en lönsamhetspress i första hand drabbar jordbruket i norra Sverige och att detta måste beaktas i alla former av styråtgärder,
- att gränsdragningen för Norrlandsstöd för potatisodling skall följa samma gränsdragning som Norrlandsstödet för mjölk,
- att äggproduktionen erhåller Norrlandsstöd.

Hemställan

Med hänsyn till vad som i motionen anförts hemställs
att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad
som i motionen anförts om inriktning av jordbrukspolitiken och
jordbrukspolitiska satsningar i vad gäller Västerbottens län.

Stockholm den 25 januari 1985

BÖRJE HÖRNLUND (c)

KARIN ISRAELSSON (c)